

29. september 2020

EM2020/15a

Åbningsdebat på baggrund af åbningstale af Formanden for Naalakkersuisut.

(Formand for Naalakkersuisut)

Til formanden for Naalakkersuisuts åbningstale

Vi takker her for formanden for Naalakkersuisuts tale der var indholdsrig. Vort land er i øjeblikket i en meget usædvanlig situation og det kan ikke undre nogen at han måtte komme ind på de sikkerhedstiltag der nødvendigvis må etableres. Under hans åbningstale kom han ind på det beredskab som vi har i form af medarbejdere hvor han takkede for deres indsats, samt de rammer der forefindes, og vi vil heller ikke undgå at bakke op takken for sundhedsvæsenets indsats. Vi håber, at der i forbindelse med det kommende arbejde stadig må være store kræfter til at foretage en ny arbejdsmæssig indsats.

Indvirkningen på erhvervslivet og ikke mindst også det der kunne være sket, var det centrale i hans tale. Vi mener at landets erhverv samt alle de andre ting alt sammen bør nævnes. Om det er noget der skal fragtes, om det er kontorfolk, om det er arbejdere eller andre der arbejder udenfor turismeområdet indenfor serviceområdet, så mener vi at alle bør nævnes, fordi det er alle dem der i det daglige sørger for, at vort land bliver løftet op og selvom de ikke råber og skriger om det, så er det dem der løfter os, mens vi befinder os der hvor vi er.

De kommende års satsen på uddannelsessystemet som jo er et godt formål i sig selv og som vil gavne samfundet og de studerende, her er det godt at høre, at man vil intensivere arbejdet endnu mere. En højnelse af uddannelsesbaggrunden, ansvar for sig selv, med hensyn til indkomstniveauet at bane vejen for et forøget indkomstniveau og holde antallet af tilkaldte nede vil være en god arbejdsindsats. Arbejdet med at få antallet af uddannelsessøgende der blot holder op på uddannelserne ned bør være et område man konstant arbejder med. Mange undersøgelser viser at de der falder fra på uddannelserne om det er i Danmark eller om vore uddannelsessøgende er i Danmark så er årsagen til frafaldet hovedsageligt personlige problemer og livsforhold der har været for barske og som er ubearbejdede traumer som så fylder for meget for den enkelte, dermed er det ikke selve uddannelsen som er problemet men de menneskelige forhold som tynger folk ned og årsagen til at de frafalder deres uddannelser. Lad os efter vores mening benytte os af den viden og lade de studerende få den støtte de har behov for, lade nogen lytte til dem og give dem den åndelige rådgivning de har brug for. I mange tilfælde har de unge ingen mulighed for at blive vejledt hjemmefra og de mangler rådgivning under deres uddannelse. Jeg håber at Naalakkersuisut vil stå sammen om at gøre noget ved de uddannelsessøgendes situation.

Det er vigtigt at det offentlige bakker de unge op om vore uddannelsessøgende altid har praktikplads og at de ved afslutningen af deres uddannelse sikres at der er arbejde til dem efter endt uddannelse og at de får lyst til at samarbejde herom. Hvis al vores opråb om at alle skal tage en uddannelse munder ud i at der ingen praktikpladser er og at man ved uddannelsens afslutning ikke kan få tilbud om arbejde så vil uddannelsessystemet stå som uden noget egentlig mål i sig selv, derfor er det vigtigt at man respekterer at man må koordinere disse ting medens alle disse ting foregår.

Når vi snakker om de forhold som fiskerne lever under, så har den verdensomspændende pandemi som hersker nu rejst et beredskab som rammer erhvervet, jeg er dog glad for at formanden for Naalakkersuisut under sin åbningstale kom ind på at man også forbereder hjælpepakker til fiskerne, hvilket er til trods for at Økonomisk Råd ikke anbefaler hjælpepakker. Vi mener at man ved at hjælpe de områder end ikke er vore primære erhverv med store hjælpepakker og ikke støtte vore primære erhverv, at det i sidste ende vil tappe os for kræfter og endda forværre vores økonomiske situation endnu mere i fremtiden. Vi er tilfredse med at erfare at man arbejder med at forbedre de forhold som fiskerne lever under. Vores eksport af fisk er vigtig og at vi her i landet selv må forøge værdien af de levende ressourcer vi henter op af havet. Ikke alene vil en værdiforøgelse af vore fiskeprodukter til eksport i stedet for blot at sende råvarer ud af landet stoppe, fordi det er vigtigt at vore egne ressourcer skal opnå den størst mulige værdi og komme vort eget land til gode og dette kan opnås ved at fastsætte en klar målsætning herom og dermed bane politisk vej herfor.

De ting der sker omkring råstofudnyttelse giver mere og mere anledning til håb forude og vi glæder os til de ting der i nærmeste fremtid venter os. Flere indtægter, en nedsættelse af ledigheden, udvikling af lokalområder og evnen til at klare sig selv er vejen som er særdeles vigtig. Man skal regne med os i den udviklingsproces som vi vil bakke op om. Om kun ganske få år vil de der skal til at have alderspension blive fordoblet, derfor må vi politisk have vilje til at hente indtægter fra vore ressourcer som skal dække vore udgifter. Når vi allerede nu er klar over at økonomien vil vakle og vi kommer til at mangle penge, så er det vores pligt at arbejde på og bakke op om at finde flere indtægtskilder.

I forhold til udenrigsområdet og forsvarsområdet foreligger der udfordringer i vores nuværende situation. NATO's nye forsvarsberedskab i det arktiske område medfører nye krav til vort land som skal løses sammen med danskerne og amerikanerne. Kampen om det arktiske område bliver forstærket og i takt med amerikanernes tilstedeværelse herhjemme så øges danskernes politiske interesser i det arktiske område. Vort land må kende sin værdi. Hvis vi ikke deltager med vort land, så har de ikke noget at have deres magt til og de vil ikke kunne demonstrere denne magt, derfor må man i forhandlingsøjemed hele tiden huske at uden os så vil deres magt kun bestå af tomme ord. Med en sådan forhandlingsposition er det vigtigt aldrig at glemme det men tværtimod gøre det klart at vi altid skal sidde med ved forhandlingsbordet med taleret og være med til at skrive under i stedet

for som nu hvor vi udelukkende bliver hørt og begrænses i at føre vor egen stemme. Lad os øge vor magt i takt med at vi som land bliver en selvstændig stat og lad det være vort kendetegn.

Vi er glade for at høre at Naalakkersuisut arbejder på at der nu oprettes repræsentantskaber i Østen. Det kan vi kun tage godt imod. På det handelsmæssige plan, på det videnskabelige område og andre samarbejdspartnere som vi selv som udgangspunkt værdsætter.

Vi savner at høre om de ansvarsområder der endnu hører under den danske stat, hvad man har i sigte og en klar politik på området. Det er særdeles vigtigt at vi på længere sigt medens vi er på vej mod at blive en selvstændig stat har en politik der tegner hvor vi er på vej hen.

Det at kunne tænke stort, at sætte store mål op og at kunne tænke bredt og langt fremad det er noget vi generelt efterlyser. Det kan da være udmærket at køre afsted fra år til år, men det er endnu vigtigere at have politiske visioner der på langt sigt lyser vejen fremad op, idet det er vigtigt at man ad den vej vil kunne forklare hinanden hvor vi er på vej hen sammen som samfund

Omkring den pædagogiske situation er jeg meget forståelig overfor de mange pædagogers udmelding i disse dage. Vi skal i gang med finanslovsforhandlingerne og hele Inatsisartut kan opfordre Naalakkersuisut til at forhandlingerne får markante resultater og at man ad den vej kan stå bag en særlig indsats overfor børn og unge og på den måde være med til at sætte penge af til området.

I forbindelse med diskussionerne omkring vores opdragelse og omkring de børn og unge der har brug for hjælp, sker det tit at skolen får skylden, daginstitutionerne, pædagogerne, kommunerne og ledelsen får skyld for at tage sig for dårligt af området og er tit udsat for kritik. Ja. Der er ingen tvivl om at vi må forholde os kritisk til den service der tilbydes som hele tiden skal vurderes, men man glemmer og vi er for tavse og glemmer det faktum at det er forældrene der har ansvaret for deres børn. Der er for mange der får børn de ikke magter at passe. Vi bør i højere grad italesætte forældrenes ansvar og kræve mere, at de skal bakkes op og at man med en tidlig indsats skal sikre at familierne inden de splittes helt ad kan få den hjælp og opbakning der er nødvendig. Dette er en af de ting vi som samfund står overfor at skulle gøre en indsats for fordi de metoder vi hidtil har benyttet os af ikke har været vellykkede og det må vi bare indrømme.

Nu er arbejdet netop i gang omkring udarbejdelsen af grundloven. Der pågår nogle tunge men nødvendige ting der skal tages stilling til. Jeg håber at man inddrager befolkningen, at borgerne får lov at følge arbejdet og at man gør noget ud af at folk får lov til ytre deres politiske ståsted i forhold til grundloven. Det duer ikke at man først fremlægger arbejdet når det er færdiggjort fordi det ikke har noget med folkelig deltagelse at gøre, jeg mener at når det sker at man ikke rammer borgernes holdninger, så opstår der ikke noget medejerskab og når den følelse mangler, er arbejdet spildt.

Vi har brug for klare visioner. Når man italesætter lufthavnsanlæggene, er det som at folkeligheden, vores samfund og de daglige problemer og succeser forsvinder og bliver usynlige. Vi må se at få fokus på vores kollektivism og de familiære vilkår. Det er især mærkbart i de senere år, ikke mindst i vore større byer er der hjemløse. Før i tiden ville familierne og den omkringliggende familie- og vennekreds hjælpes ad og den styrke der var er i dag blevet fuldstændig væk i dag. Ser man på grundigt på de politiske årsager så må vi være mere årvågne i vores handlinger. Omkring det at oppebære offentlig hjælp er det og oppebære andre tilskud kræves det at den samlede husstand tælles med i den samlede indkomst så det der måske er en fordel ved at bo flere sammen pludselig, bliver et tab for dem der har lejemalet på boligen, og der er ikke andet at gøre at man må bede dem om at forlade boligen selvom man måske ville hjælpe hinanden. Vi mener at offentlig hjælp ikke må ødelægge vores familiemæssige bånd, kollektivism og fællesskab. Man må til at se nærmere på dette fænomen som kollektivismen er i familiemæssig sammenhæng og vores borgerfællesskab såfremt vi ikke bare skal miste kollektivismen.

I alle byer bør det være en gældende rettighed at kunne få børn. Familierne bør have et godt startgrundlag og familien bør kunne stå sammen om at det lille barn hilses velkommen i familien hvilket bør være den vigtigste politiske målsætning. Når der sker en splittelse af familien, er det som udgangspunkt ikke sundt, det er ikke sundt for fællesskabet det sted man bor og det er heller ikke noget fremskridt som sådan. Der var engang en jordemoderuddannelse der fungerede rigtig godt og er det ikke på tide at vi tænker lidt over det, det vil jo være fint her hvor der er jordemoder mangel og hvor der mangler personale i sundhedsvæsenet at man kan hente kræfter og at man kan etablere videreuddannelsesmuligheder hvorfor vi mener at det bør være en mulighed, Vi husker jo stadig de ting der engang var en succes.

Lad disse ting skinne igennem i vort arbejde og lad os tillige huske at det kun er ganske få dage siden at vi var alle, var i kirke sammen og hvor biskoppens ord om at blot en af os i vor omkreds har det dårligt eller noget virker forkert så vil hele vor krop kunne mærke det og vi kan få ondt. Vi blev mindet om at alt hører sammen i formanden for Naalakkersuisuts åbningstale og vi takker for talen der gav os anledning til at kunne deltage i at være med til at tage stilling til disse spørgsmål.